

Stockholm den 11 september 2017

Från Eivor Karlsson, Stockholm, E-post eivor.karlsson@comhem.se,
Adress bifogas försättsbladet

Till

samtliga partiledare och ledamöter i Socialutskottet, barn-, äldre- och jämställdhetsminister Åsa Regnér. Samt till Andreas Carlson, KD, som vill se en lagändring. Bengt Eliasson, funktionshinderpolitisk talesperson för L samt Bengt Westerberg som var med och sjösatte LSS-reformen 1994.

Översyn av Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

I Ekot den 22 oktober 2015 sa finansminister Magdalena Andersson att assistansersättning är ett område där det blir aktuellt att spara pengar för att klara ökade kostnader för flyktingmottagandet. Efter uppmärksamhet har Andersson gjort en viss pudel.

Men efter 2015 har besparingarna inom LSS tagit fart och fått alltmer absurda konsekvenser. Det har bl.a. skrivits om Cimon 4 år, Elvira 2 år, Selma 4 år, Andreas 12 år, Felicia 19, Eleonora 2 år och Per 30. Listan kan göras lång. Men regeringen driver på för ytterligare kostnadsminskningar. Det är minuträknande vid varje insats.

Även om regeringen, efter all kritik, nu förefaller ha gjort en mindre pudel är utvecklingen sen 2015 ohållbar. En bredare utredning behövs. Domar i Högsta Förvaltningsdomstolen, HFD, är prejudicerande för hur lagstiftningen ska tolkas, därför måste exempelvis Försäkringskassan följa resultatet av dessa domar. Domarna i HFD har urholkat lagens intentioner.

Åsa Regnér har länge hävdats att de privata assistansbolagen driver upp kostnaderna och antalet timmar. Men det är inte dessa bolag som avgör antalet timmar, det gör Försäkringskassan – på uppdrag av regeringen. Bolagens jurister behövs när allt fler måste överklaga orimliga beslut.

Regeringen sparar på LSS. Samtidigt har, de senaste åren, nästan 4 miljarder betalats till ekobrottslingar och oseriösa företag. Pengar som skulle ha gått till svårt handikappade.

Försäkringskassans prognos från i maj om ekonomiskt utfall för statlig assistans visar på en besparing på 2,2 miljarder kronor för 2017. Anslag 25, 9 miljarder, utfall/prognos 23,7 miljarder.

Regeringen tillsammans med Vänsterpartiet har också valt att spara på assistansersättningen genom att räkna upp den avsevärt mindre än de kollektivavtalade löneökningarna. Dessutom slopades rabatten på arbetsgivaravgifterna för unga – vilket drabbar branschen. Seriösa mindre företag riskerar att slås ut. Nu har regeringen ökat anslagen något, men inte tillräckligt.

Varför har kostnaderna blivit så höga? Vad är det som driver timutvecklingen? Vilket samhällsekonomiskt perspektiv utgår regeringen ifrån när de sänker stödet till LSS?

Några exempel på ökade kostnader och timutveckling:

1. **Fler barn** behöver assistans än vad som beräknades när LSS infördes. Många anhöriga utförde tidigare insatser helt utan eller med låg ersättning eller fick andra insatser som tidigare gavs enligt socialtjänstlagen. Sen LSS infördes har förvärvsfrekvensen ökat bland föräldrar som har barn med funktionsnedsättning.
2. **Genom riksdagsbeslut** får de som har assistans behålla den efter 65-årsdagen. Här finns en grupp som behöver fler antal timmar vartefter åren går.
3. **Personlig assistans** används också till ändamål som inte förutsattes. Personer som behöver övervakning och tillsyn, ofta dygnet runt för att inte skada sig själv eller andra. Det handlar huvudsakligen om personer med olika intellektuella funktionsnedsättningar.

Andra tänkbara bidragande förklaringar kan vara utvecklingen av reallönerna vilka ökade under perioden 1995 – 2015 med närmare 61 procent. Enligt Bengt Westerberg, som var med och sjösatte LSS-reformen, uppgick kostnaderna under de första åren till 14 miljarder kronor – i den tidens penningvärde. När de kostnaderna ska relateras till dagens måste en rad faktorer beaktas.

Det behövs också en analys om samhällskonsekvenserna när många föräldrar eller närstående blir utarbetade, sjukskrivna eller inte kan upprätthålla arbetslinjen. Alltså minskat förvärvsarbete och därmed skatteintäkter. Arbete bidrar till konsumtion, sysselsättning och ökade skatteintäkter.

Assistansen skapar arbetstillfällen för över 80 000 personer som betalar skatt och har ett riktigt arbete istället för arbetslöshet. Allt är inte heller kostnader. Assistansen gör det också möjligt för vissa personer med funktionsnedsättning att själva förvärvsarbeta.

Det är svårt att uppskatta plus- och minuskonto men i en samhällsekonomisk analys måste det ändå beaktas.

Sommaren 2017 avgick ordförande för *”Utredningen om översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen”*, Désirée Pethrus. Till Dagens Samhälle nr 28 säger hon att det saknades kompetens, ekonomiska beräkningar och efterlyser fler resurser till utredningen. – Om inte fler resurser skjuts till har jag svårt att se hur man ska få fram ett utredningsunderlag som håller för en granskning i riksdagen.

Detta måste göras:

Det behövs ett omedelbart nödstopp, ett moratorium, för indragna assistansbeslut. Bred debatt i riksdagen om LSS. Den utredning som ser över LSS-reformen måste få nya direktiv om en bredare översyn och ett mänskligare innehåll. Övervältringen mellan stat och kommuner måste utredas. Riksdagen bör se över lagstiftningen med anledning av domstolarnas beslut som idag ger en hårdare bedömning än vad lagens intentioner avsåg.

Med vänlig hälsning
Eivor Karlsson